

Egyházunk és a nőkérdés.

Mult évben egy nagyon szép és érdekes könyv jelent meg Németországban: „A nőmozgalom. Története, problémái és céljai“. Szerzője Agnes von Zahn-Harnack, a nagy teológus leánya.

A politikai nőmozgalmat ismertető fejezetében van egy rész, amely minket unitáriusokat egészen közelről érint. 1906-ban halt meg New-Yorkban 86 éves korában Susan B. Anthony, ki egész életét a nők jogainak kivívására szentelte. Temetése olyan volt, mint egy fejedelelemnőé, mert szülővárosának szenátusa kellőképpen méltányolni tudva e kiváló asszony tevékenységét, érdemeihez méltó végtisztességben részesítette. A szerzőnő azért emeli ezt ki különösképen, mert abban az időben Európában még egyáltalán nem részesültek a feminista nők ilyen megértésben és megbecsülésben, valamint az sem fordulhatott volna elő, hogy itt egy pap a feministák előharcosát olyan hangon bucsúztassa el a sirnál, mint azt a new-yorki unitárius pap tette!

Miután a lutheránus német asszony érdemesnek tartja e beszédet leközlölni, minket is érdekelhet tartalma:

„Miért tartozunk Istennek köszönettel? Elsősorban azért, hogy őt olyanak teremtette, amilyen volt: érzékeny lelkűnek, ki annyira szerette otthonát, hogy valósággal feláldozta magát azért, hogy mások otthonát is szebbé tegye, amint hogy mindenütt derü költözött embertársai otthonába, ahol az ő munkássága világított. Köszönjük Neked Istenünk, hogy nagy feladatok teljesítésére volt elhíva, mert tevékenysége nyomán új csillag tűnt fel egünkön. Egy ismeretlen és elfeledett igazságosságról tett tanubizonyságot, midőn felkereste midazokat, kik még nem hallathatták hangjukat, hogy ők is felemelhessék szavukat a közjó érdekében.

Köszönjük szívének jóságát, emelkelkedett szellemének mély valóságosságát, rendületlen hitét és lelkének nemes bátorságát. Köszönjük, hogy határtalan önzetlenséggel áldozta életét a Te szotgálatodra, követve az írás szavait: aki az ő életét meg akarja nyerni, el kell, hogy azt veszítse. Köszönjük, hogy mindnyájunk élete tisztább lett

az ő életének tisztasága által és igazságosabb az általa hirdetett igazságosság megismerésével. Köszönjük, hogy bár sok fáradozással, de mégis fáradhatatlanul buzgólkodott azon, hogy egy új nőiség szépsége fényel tündököljön egünkön. Köszönjük azt az álmot, melyet ő álmodott arról, hogy férfi és nő teljesen egyenjoguan, valódi egyetértéssel járják az élet útjait, szenvedést és sikert megosztva, egymást segítve, hogy a világ szebb és jobb legyen!

Ezt a halotti beszédet tartotta majdnem negyed századdal ezelőtt egy amerikai unitárius pap a nőmozgalom egyik legmerészebb úttörője fölött.

*

Mult nyarunk egy augusztusi vasárnapján először prédikált nő a mi öreg kolozsvári templomunkban. Rev. Rosalie Lee, angol papnő látogatott el hozzánk. Ő jelenleg az angol unitárius nők ligájának titkárnője, de ezelőtt Leicesterben pap volt. Elmondta, hogy Angliában 8 papnő működik, kettő közülök férjes asszony, papok feleségei. Egyik pap pár most ment ki Uj-Zélandba. Angliában a nők a férfiakkal teljesen egyenranguan vesznek részt az egyház szolgálatában, nemcsak a hivatásos papnők, hanem a világiak is. Angol hittestvéreinknek eddig 2 nagy szervezetük volt, melyek ez év áprilisában egyesültek és megtartották történelmi jelentőségű első főtanácsukat és az egyesült unitárius egyház első elnökévé Mrs. Sydney Martineau személyében — egy nőt választottak meg.

*

Ezelőtt 5 évvel, midőn a „Keresztény Magvető“ lapjain először jelentek meg nőmozgalomról és a mi saját női törekvéseinkről írott cikkek, annyi meg nem értéssel találkoztak, hogy akkor — bár tudtuk, hogy céljaink elérése csak idő kérdése — nem reméltük, hogy óhajaink bár részbeni megvalósulásának az ideje így hamar eljön.

Mult tavasszal egyházunk Képviselő Tanácsa a leányotthon vezetésére egy 12 tagu előljáróságot nevezett ki, melynek tagjait felerészben nőkből választotta. Fel kell jegyeznünk ezen legesleges első alkalmat, midőn hivatalt nyertünk egyházunk egy intézményének vezetésében.

*

Jelenleg napilapjaink minden számában olvashatjuk, hogy a közlegő községi választásokra való előkészületül összeállítják a

választók névjegyzékét. Ezen összeírásnak különös érdekessége, hogy — bár sajnos nagy korlátozással, de először leszünk mi nők is bejegyezve.

Reméljük, hogy a jogosult unitárius asszonyok, vallásuk haladó szelleméhez hiven, egytől-egyig idejében jelentkeztek és neveik benne vannak a most készülő „Otthon“-listákban. Ez az elnevezés szóljon a szivünkhöz, hiszen a közelgő községi választásoknál az fog eldőlni, hogy kiknek a kezébe legyen letéve az otthonainkat magukban foglaló városok és falvak vezetése. Amidőn otthonaink védelméről van szó, akkor nekünk nőknek hűségesen kell férfiaink oldalán állani.

Susan B. Anthony a nők érdekében kifejtett munkásságának jelszavául azt választotta: „Csak a szavazati jog által lesz rajtunk segítve!“ Erdély unitárius asszonyai és leányai, midőn eljön a nap, hogy először járulhattok az urnákhoz, ne mulasszátok el szavazati jogotokkal élni, mert kiváló amerikai nőtársatok példája szerint, aki otthonát igazán szereti, annak közre kell működnie abban, hogy mentől több embertársának otthona szebbé, jobbá, melegebbé legyen. Most erről lesz szó!

K. Engel Ella.

IRODALOM.

A Magyar Unitárius Egyház Teológiai Akadémiájának Értesítője az 1928/29. iskolai évről. Szerkesztette: Csifó Salamon dékán. Kolozsvár 1929. „Corvin“-nyomda, 33-ik évf. 38 l.

Az értesítőt Dr. Kiss Eleknek az évmegnyitás alkalmából „A lelkeszi eszmény“ címen tartott előadása nyitja meg. Az elmúlt iskolai év történetével kapcsolatosan több nagyjelentőségű eseményről számol be. A tanári karban az a változás történt, hogy a Dr. Boros György püspökké történt választásával megüresedett rendszeres teol. tanári tanszékre az E. Főtanács Dr. Borbély István rendkívüli teol. tanárt választotta meg rendes tanárnak. Dr. Ionescu Pétert, ki eddig a ref. és unitárius teológiáknál volt rendes tanárként alkalmazva, ez évtől kezdve a kultuszminiszter kizárólag az unitárius teol. akadémiához helyezte át a román nyelv, irodalomtörténet és alkotmánytan rendes tanárává. Teol. ifjúságunkra nagy áldás és jótétemény az, hogy angol hitrokonaink jóvoltából a múlt évben kettő, az amerikaiak jóvoltából három papjelölt folytathatta tanulmányait külföldön s sajátíthatta el az angol nyelvet, sőt Németországgal is megkezdődött az összeköttetés. A kolozsvári egyetemen is öt növendék hallgatta az előadásokat, részint a tanári, részint a jogi szakon. Az E. Főtanács intézkedésére életbe lépett a folyó tanévben a többször sürgetett gyakorlati hitoktatás, aminek jó eredménye nem fog elmaradni. A teol. tanfolyam az eddigi négy évről ötre emelkedett, ami szinte korszakos változást jelent az intézet történetében. Adja Isten, hogy a külső keretek bővülésével megfelelő lélek, élet és szellem is költözzék ez intézetünkbe, hogy az nemcsak a teol. tudományok dúsan termő melegágya, hanem a mély és őszinte vallásos érzésnek is buzgó forrása legyen, hogy mint a hegyen épített város, messze világoljon!

Azokban amennyire örvendetes az intézet külső fejlődése, annyira lehangoló az értesítő ama jelentése, hogy az igazgatóság által kítűzött pályatételekre egyetlen pályamunka sem érkezett. Mi ennek okául a pályadíjak csekély voltát még feltenni sem tudjuk, nem akarjuk. Hisz a tudományokban való elmerülés, az önképzés